

VIII. Det særlige politiske udvalg.

foranstaltninger. Der blev også givet udtryk for forventning om, at den sydafrikanske indfødte befolkning ville rejse sig til væbnet modstand mod det hvide mindretalstyre.

På den anden side var der i år hos de afro-asiatiske lande under drøftelserne om de enkelte resolutioners udformning en tendens til at undgå unødige konfrontationer med vestlige lande. Det er dog nok tvivlsomt om andre hensyn end rent taktiske har ligget bag denne fremgangsmåde, der bl. a. fandt udtryk ved apartheid-spørgsmålets behandling i ikke mindre end 7 resolutionsforslag, i stedet for, som f. eks. i 1969, blot 2 forslag. Hensigten var at få udskilt de mere kontroversielle forholdsregler mod apartheid fra de mindre komplicerede og således sikre en række forholdsregler større tilslutning. Hertil kom at en vis imødekommenhed blev lagt for dagen i retning af ændringer i resolutionstekster vedrørende de i forvejen mindre kontroversielle emner for derved at overvinde betænkeligheder fra bl. a. vestlige lande. Denne nye fremgangsmåde førte til, at flere af resolutionerne blev vedtaget med et meget betydeligt flertal. Således så Danmark sig i stand til at stemme for 6 af de 7 vedtagne resolutioner, dog med stemmeforklaring i forbindelse med 3 af disse, medens man afstod på den 7. resolution, ligeledes med stemmeforklaring.

II. Debatten.

Såvel debatten som de resolutionsforslag, der fremkom, var båret af impulser, der for hovedparten af de uforpligtede landes vedkommende kunne føres tilbage til Den afrikanske Enhedsorganisation (OAU)'s møde i Addis Abeba 24.-31. august 1970 og til de ikke-forpligtede landes 3. konference i Lusaka 8.-10. september 1970. Derimod kom det såkaldte Lusaka-manifest af 1969, som spillede en betydelig rolle under 24. samling, kun i mere begrænset omfang på tale.

Beretningen fra apartheid-udvalget, som lå til grund for debatten i specialudvalget, var holdt i en stærkt fordømmende tone, men indeholdt ikke, i forhold til tidligere, nye forslag til forholdsregler overfor Sydafrika, bortset fra et forslag om, at den internationale arbejdsorganisation (ILO) skulle sammenkalde en fagforeningskonference i

1971 med det formål at udarbejde et aktionsprogram vendt mod apartheid.

Beretningen blev introduceret i specialudvalget af apartheidudvalgets rapportør (Nepal), som erklærede, at alle forsøg på en fredelig overtalelse af Sydafrika var slået fejl, og at tiden derfor var inde til effektive tvangsmidler iværksat af det internationale samfund. Ifølge beretningen var iværksættelsen af en handelsblokade det eneste fredelige tvangsmiddel, hvorved FN kunne hidføre en afslutning på apartheidpolitikken. Ekspertter havde understreget to faktorer, hed det videre, dels at økonomiske sanktioners effektivitet navnlig beroede på samarbejdsviljen hos de ca. 10 lande, som er Sydafrikas vigtigste handelspartnere, dels at Sydafrikas økonomi kun vil være sårbar overfor økonomisk pression, såfremt alle dets handelspartnere tager del deri. Det måtte imidlertid erkendes, at to eller tre lande var så kraftigt indblandet i Sydafrikas økonomi, at en pludselig afbrydelse af handelsforbindelserne ville skade deres egen økonomi. Beretningen slog derfor til lyd for, at næste skridt måtte være et møde mellem Sydafrikas vigtigste handelspartnere for at drøfte overholdelsen af generalforsamlingens opfordring til en handelsblokade. Samtidig gik den ind for, at Sydafrika skal isoleres ved afbrydelse af diplomatiske og andre forbindelser.

Debatten, hvori 70 lande tog del, var generelt præget af utålmodighed over Sydafrikas ignorering af de i FN vedtagne fordømmelser og henstillinger. Det var den almindelige anskuelse, at Sydafrika ikke blot opretholdt raceadskillelses- og undertrykkelsespolitikken, men endog havde skærpet den ved en række nye love, herunder The Group Areas Act, The Bantu Homelands Citizenship Act og The Bantu Laws Amendment Act, at regimet søgte at udstrække denne politik til Namibia og nabolandet Rhodesia, og at situationen udgjorde en trussel mod den internationale fred og sikkerhed. I erkendelse heraf var der behov for forenet aktion, og et særligt ansvar i denne forbindelse påhvilede Sydafrikas vigtigste handelspartnere, hvoraf en række indlæg fremhævede Storbritannien, USA, Frankrig, Japan, Forbundsrepublikken Tyskland og Italien samt Schweiz. De fleste talere udtrykte endvidere beklagelse eller fordømmelse af